

**Gminny Program
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017
dla Gminy Rejowiec Fabryczny**

I. Wstęp

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych obejmuje działania profilaktyczne (mające na celu ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji uzależniających oraz zapobieganie różnorodnym szkodom zdrowotnym i społecznym) oraz działania interwencyjne (skierowane do jednostek lub grup dotkniętych już problemami związanymi z nadużywaniem alkoholu).

Do najważniejszych polskich problemów alkoholowych można zaliczyć :

1. Samozniszczenie osób uzależnionych od alkoholu
2. Uszkodzenia zdrowia u osób dorosłych nadmiernie pijących
3. Uszkodzenia rozwoju psychofizycznego pijącej młodzieży
4. Szkody występujące u członków rodzin z problemem alkoholowym
5. Alkoholowa dezorganizacja środowiska pracy i osób bezrobotnych
6. Naruszenia prawa i porządku publicznego przez osoby nietrzeźwe
7. Przemoc domowa w rodzinach z problemem alkoholowym
8. Naruszenia prawa związane z handlem napojami alkoholowymi

Od 1982 r. regulacje prawne związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz ich zapobieganiem określa w Polsce Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 (Dz.U. 2016 r.,poz. 487 j.t.) Ustawa ta wprowadziła obowiązek realizacji gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, które skupiają się wokół następujących obszarów działania :

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w ds. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017 dla Gminy Rejowiec Fabryczny opracowany został zgodnie z treścią Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Narodowym Programem Zdrowia (Dz.U. 2016 r. ,poz. 1492) ,Wojewódzkim Programem Profilaktyk i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2016 (Uchwała nr XV/241/2016 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 10 marca 2016 r.) oraz Rekomendacjami do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2017 r. publikowanymi corocznie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z siedzibą w Warszawie.

II. Odbiorcy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Osoby z problemem alkoholowym (uzależnione od alkoholu , osoby pijące alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy).
2. Osoby współuzależnione i członkowie rodzin osób z problemem alkoholowym.
3. Dzieci i młodzież szkolna placówek oświatowych (gminnych i niepublicznych) , nauczyciele i rodzice.
4. Rodziny objęte działaniami Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.
5. Mieszkańcy Gminy Rejowiec Fabryczny – wszyscy.

III. Realizatorzy odpowiedzialni za wykonanie polityki państwa wobec profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, w tym podmioty lokalne współpracujące przy realizacji zadań określonych w pkt XI.

1. Na szczeblu centralnym - Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie
2. Na szczeblu wojewódzkim - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie – Oddział ds. Uzależnień
3. Na szczeblu gminnym - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rejowcu Fabrycznym.

IV. Podmioty współpracujące z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy realizacji zadań wynikających z niniejszego Programu.

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rejowcu Fabrycznym
2. Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Rejowiec Fabryczny
3. Klub Abstynenta KROKUS w Rejowcu Fabrycznym
4. Gminne i Niepubliczne Placówki Oświatowe
5. Gminny Ośrodek Kultury w Pawłowie
6. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lisznie
7. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chełmie
8. Komenda Miejska Policji w Chełmie
9. Komisariat Policji w Rejowcu
10. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie – Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu
11. Sąd Rejonowy w Krasnymstawie – III Wydział Rodziny i Nieletnich
12. Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE” w Lublinie oraz Filia Stowarzyszenia w Chełmie
13. Gminne Koła Gospodyń Wiejskich
14. Gminne i szkolne kluby sportowe
15. Ośrodek Pomocy Osobom Uzależnionym w Chełmie
16. Inne stowarzyszenia oraz organizacje pozarządowe zajmujące się statutowo profilaktyką uzależnień , przeciwdziałaniem patologiom społecznym lub ochroną zdrowia.

V. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – skład , zasady funkcjonowania i zadania

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa na podstawie Zarządzenia Wójta Gminy Rejowiec Fabryczny Nr 87 / 2015 z dnia 31 grudnia 2015 r. W skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi przedstawiciele : Komisariatu Policji w Rejowcu , Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rejowcu Fabrycznym, Gminnego Ośrodka Kultury w Pawłowie , NZOZ w Lisznie

oraz pracownik Urzędu Gminy. Są to osoby posiadające wieloletnie doświadczenie w pracy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz odpowiednie przeszkolenie z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz zjawiska przemocy w rodzinie.

Zgodnie z regulaminem pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do zadań jej członków należą w szczególności :

1. Udzielanie rodzinom ,w których występuje problem alkoholowy i narkomanii pomocy prawnej i psychoaktywnej , w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
2. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego poprzez skierowanie wniosku do Sądu.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii
4. Inicjowanie i podejmowanie współpracy z podmiotami wymienionymi w punktach III i IV - niniejszego programu.
5. Opiniowanie wniosków o wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych (w drodze postanowienia)
6. Przeprowadzenie kontroli sklepów i lokali gastronomicznych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych , na podstawie upoważnienia Wójta Gminy Rejowiec Fabryczny.

Całokształtem prac Komisji kieruje Pełnomocnik Wójta ds. rozwiązywania problemów alkoholowych

VI. Punkt Konsultacyjny

Przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa Punkt Konsultacyjny , którego zakres oferty obejmuje :

1. Rozpoznanie problemu zgłaszanego przez klienta
2. Motywowanie osób uzależnionych i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii
3. Motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie (nieuzależnionych) do zmiany szkodliwego wzorca picia.
4. Udzielanie wsparcia osobom uzależnionym po zakończonym leczeniu odwykowym
5. Udzielanie konsultacji osobom doznającym przemocy w rodzinie.
6. Motywowanie sprawców przemocy domowej do uczestnictwa w zajęciach korekcyjnych

W Punkcie Konsultacyjnym zatrudniony jest specjalista psychoterapii uzależnień , udzielający specjalistycznych porad w ww. zakresie.

VII. Problemy lokalne

1. Szkody zdrowotne i społeczne wynikające z uzależnienia od alkoholu oraz ze spożywania alkoholu w sposób ryzykowny i szkodliwy
2. Nadmierna dostępność alkoholu i nieprzestrzeganie warunków sprzedaży alkoholu
3. Zaburzenia życia rodzinnego
4. Obniżający się wiek inicjacji alkoholowej.
5. Narastające zjawisko przemocy domowej
6. Bierność zawodowa i społeczna osób z problemem alkoholowym
7. Konflikty z prawem i wykroczenia w ruchu drogowym.

VIII. Diagnoza problemu

Teren Gminy , o powierzchni ok. 88 km² zamieszkuje 4352 mieszkańców. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Chełmie liczba bezrobotnych z terenu gminy wynosiła na koniec grudnia 2015 r. 380 osób, z czego wynika ,że co 11 mieszkańiec gminy jest osobą bezrobotną. Analiza struktury bezrobocia wskazuje ,że przeważającą ilość stanowią bezrobotne kobiety (198) ,

ponadto 118 osób z ogólnej liczby to osoby długotrwale bezrobotne, bez prawa do zasiłku. Bezrobocie jako zjawisko społeczne zawsze ma negatywne skutki dla społeczeństwa, są nimi głównie: jego marginalizacja, narastające ubóstwo, zagrożenia związane z nasileniem się zjawisk negatywnych społecznie takich jak narkomania, alkoholizm i wzrost przestępczości. W latach 2013-2016 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wszczęła łącznie 63 postępowania związane z problemowym spożywaniem alkoholu. Średnio rocznie wszczynanych jest ok. 15 postępowań. Istotny wpływ na zwiększenie ilości prowadzonych postępowań miało utworzenie gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego – wraz z ilością wszczynanych procedur „Niebieskie Karty” zwiększyła się ilość ujawnionych przypadków uzależnienia od alkoholu lub problemowego picia alkoholu.

W roku 2015 w szkołach na terenie gminy przeprowadzono wśród uczniów ankietę pn. „Alkohol i Ty”. Z przeprowadzonych ankiet wynika, że temat alkoholu jest uczniom dobrze znany – wymienienie znanych rodzajów alkoholu nie stanowi dla uczniów żadnego problemu, zdecydowana większość z nich twierdzi także, że ma wiedzę na temat jak alkohol wpływa na organizm człowieka. Na 67 ankietowanych aż 34 dzieci próbowało już alkoholu. Średni wiek inicjacji alkoholowej to 12 lat, przy czym lata skrajne, w których uczniowie próbowali po raz pierwszy alkoholu zamykają się w latach 6-15 lat. Analiza przeprowadzonych ankiet wskazuje na potrzebę realizacji programów profilaktycznych w ramach profilaktyki uniwersalnej a nawet profilaktyki selektywnej w zakresie problemów alkoholowych jako rodzaj tzw. działań „uprzedzających” i zapobiegających negatywnym zjawiskom wśród dzieci i młodzieży szkolnej.

Na terenie gminy Rejowiec Fabryczny istnieje 12 punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Według stanu ludności na koniec 2015 r. na 1 punkt sprzedaży przypada 362 osoby. W latach 2013-2015 wartość sprzedaży napojów alkoholowych utrzymywała się mniej więcej na jednakowym poziomie, natomiast w roku 2016 wartość ta wyraźnie wzrosła, co świadczy o zwiększonej konsumpcji alkoholu na terenie gminy.

W świetle powyższych faktów zasadne staje się zwiększenie działań profilaktycznych w środowisku lokalnym (świetlice, GOK, biblioteki), w placówkach oświatowych, gdzie dostęp do informacji ma szerokie grono odbiorców (uczniowie, rodzice, nauczyciele) oraz prowadzenie licznych akcji o przekazie profilaktycznym na terenie gminy.

IX. Cele strategiczne Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych wynikających ze spożywania alkoholu
2. Ograniczenie dysfunkcji życia rodzin z problemem alkoholowym
3. Ograniczenie zjawiska spożywania alkoholu przez dzieci i młodzież
4. Ograniczenie skali zjawiska przemocy domowej
5. Ograniczenie przypadków naruszeń prawa.

X. Podstawowe obszary działań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Rodzina z problemem alkoholowym
2. Edukacja zdrowotna i promocja zdrowia
3. Przemoc domowa
4. Nietrzeźwość publiczna
5. Profilaktyka szkolna
6. Sprzedaż napojów alkoholowych
7. Profilaktyka w środowisku lokalnym

XI. Szczegółowe kierunki działań o charakterze lokalnym i sposoby realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Rodzina z problemem alkoholowym

1. Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin , w tym zakup materiałów informacyjnych oraz finansowanie zatrudnienia specjalisty psychoterapii uzależnień.
2. Motywowanie osób uzależnionych i członków ich rodzin do podjęcia terapii w placówkach leczenia uzależnienia oraz kierowanie do leczenia specjalistycznego.
3. Tworzenie oferty pomocy dla osób z terenu gminy pijących problemowo , w tym wspieranie aktywizacji zawodowej i społecznej tych osób.

Edukacja zdrowotna i promocja zdrowia

4. Dofinansowanie szkoleń do uzyskania certyfikatu specjalisty psychoterapii uzależnień i instruktora terapii uzależnień dla osób współpracujących z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych , w tym nauczyciele i pedagodzy szkolni , opiekunowie świetlic szkolnych.
5. Podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym poprzez organizację i finansowanie szkoleń dla przedstawicieli służb i instytucji działających na rzecz ochrony rodzin przed przemocą (członkowie Gminnej Komisji RPA ,Zespołu Interdyscyplinarnego , przedstawiciele oświaty i służby zdrowia) oraz organizację spotkań i narad roboczych sprzyjających wymianie doświadczeń w zakresie interdyscyplinarnej pracy w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.
6. Zwiększanie kompetencji oraz podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób działających w obszarze profilaktyki uzależnienia od alkoholu (członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych , pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, asystent rodziny).
7. Udział w ogólnopolskich akcjach oraz prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych związanych z profilaktyką problemów alkoholowych.
8. Monitorowanie skali problemów alkoholowych i zjawiska przemocy domowej w środowisku wiejskim przez realizację sondaży i opracowywanie lokalnej diagnozy.
9. Edukacja przedstawicieli lokalnych władz – radnych i sołtysów celem uświadomienia skali problemów alkoholowych w środowisku wiejskim przez szkolenia , udział w realizowanych w ramach programu przedsięwzięciach, zakup materiałów edukacyjnych.

Przemoc domowa

10. Zwiększenie dostępności pomocy dla osób dotkniętych przemocą domową , w tym wspieranie i finansowanie działalności gminnego punktu konsultacyjnego , opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjnych w zakresie zjawiska przemocy domowej
11. Zwiększenie wiedzy i świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie , sposobów reagowania na przemoc i możliwości uzyskania pomocy w tym prowadzenie lokalnych akcji informacyjnych i udział w ogólnopolskich kampaniach promujących życie bez przemocy, organizacja i finansowanie warsztatów w temacie zjawiska przemocy domowej na świetlicach wiejskich oraz Gminnym Ośrodku Kultury oraz prowadzenie lokalnej diagnozy problemu.
12. Współpraca z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym w zakresie wymiany informacji oraz podejmowania wspólnych działań na rzecz edukacji publicznej.

Nietrzeźwość publiczna

13. Podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach i związanego z tym bezpieczeństwa w ruchu drogowym przez działalność edukacyjną, realizację kampanii społecznych oraz współpracę z Policją i Wojewódzkim Ośrodkiem Ruchu Drogowego.

Profilaktyka szkolna i Profilaktyka w środowisku lokalnym

14. Finansowanie zadań realizowanych przez świetlice szkolne, w tym realizację zajęć socjoterapeutycznych lub opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z grupy ryzyka i dzieci z rodzin z problemem alkoholowym
15. Realizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych będących integralnym elementem programu profilaktycznego oraz prowadzenie działalności promującej zdrowy styl życia.
16. Wspieranie działań o charakterze pracy podwórkowej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.
17. Realizacja na terenie szkół, świetlic wiejskich i ośrodka kultury programów profilaktycznych, warsztatów i prelekcji dla dzieci i młodzieży, a także organizacja i finansowanie realizacji szkolnych konkursów wiedzy i konkursów plastycznych.

Sprzedaż napojów alkoholowych

18. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do właścicieli punktów sprzedaży alkoholu i sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu ograniczenie dostępności alkoholu.

Pozostałe zadania

19. Aktywna współpraca z lokalnymi mediami w zakresie popularyzacji tematyki związanej z problemami alkoholowymi oraz prezentowanie gminnych działań profilaktycznych.
20. Wspieranie działalności Klubu Abstynenta „Krokus” w Rejowcu Fabrycznym poprzez dofinansowanie działalności statutowej stowarzyszenia i realizację wspólnych przedsięwzięć.
21. Współpraca z innymi organizacjami i instytucjami działającymi w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych i przemocy domowej, w tym finansowanie realizowanych na terenie gminy zadań oraz zakup materiałów informacyjnych.

XII. Postanowienia końcowe

1. Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin.
2. Środki finansowe na realizację zadań wynikających z pkt. XI Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zapewnione są w budżecie gminy w ramach opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
3. Środki finansowe na realizację zadań wynikających z pkt. XI Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych mogą być również pozyskiwane w ramach środków zewnętrznych.
4. Szczegółowy plan wydatkowania środków przeznaczonych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017 stanowi załącznik Nr 1 do Uchwały Rady Gminy Rejowiec Fabryczny XXIV/155/2016 z dnia 29.XII.2016 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017.